

СПЕЦИЈАЛНЕ СНАГЕ ВЕЛИКЕ БРИТАНИЈЕ

ХРАБРИ ПОБЕЂУЈУ

Снаге за специјалне операције чине посебно изабране, оспособљене, опремљене и организоване јединице, које се употребљавају за остваривање војних, политичких, економских и психолошких циљева у миру или у кризним ратним ситуацијама, када је ангажовање конвенционалних састава политички неприхватљиво

Јепо је од вас што сте дошли овамо. Не очекујемо да ће већина остати са нама више од неколико дана!

Тако гласи добродошлица којом кандидате за SAS (Special Air Service – Специјална ваздухопловна служба), елитну јединицу британске армије, са традицијом дужом од 60 година и ратним искуствима широм света, дочекују инструктори. Њихов задатак је да током обуке вреднују менталне способности, физичку издржљивост, самодисциплину, самосталност, смелост и сналажљивост будућих припадника састава у кризним ситуацијама. Уз добродошлицу следи и тест ограђивања – пузања по блату и роњење у каналу испуњеном муљем, жабокрецином и овчијим изнутрицама у распадању. Кандидате који савладају те провере очекује најпре дневно-ноћни марш од 20 миља (35 километара), а потом и додатни од 10 миља (16,5 километара). За време марша није им дозвољено да једу и узимају течност, без обзира на то колико су гладни или жедни, иако у својим борбеним ранчевима носе храну и освежавајуће напитке. Ко издржи процедуру ограђивања постаје озбиљан кандидат за ступање у SAS, чији је слоган *Who Dares Wins* – *Храбри побеђују*.

■ ИЗБОР И ОБУКА

Јединица британске армије, чији су припадници искључиво добровољци, јесте 22. пук SAS-а, смештен у бази у Херефорду. Од кандидата се захтева да буду експерти у руковању оружјем, експлозивом и минско-експлозивним средствима, одлични пливачи, падобранци, затим, способни за преживљавање у природи на дуже време, да буду оспособљени за пружање прве помоћи и самопомоћи, те да течно говоре језик земље у коју се упућују.

Обука будућих припадника SAS-а обавља се у наставним групама од по 20 полазника. Започиње десетодневном наставом из топографије, а завршава се маршем од 64 километра. Надаље се обучавање раздваја на опште и специјалистичко, а свако обухвата по три фазе.

У првом делу обуке кандидати уче организацију, намену и задатке специјалних јединица уопште, акције које изводе у миру и рату, топографију и сналажење у непознатом простору, потом, основе безбедности, брзо прикупљање информација, борилачке вештине и стране језике.

Јуриш данашњих јединица специјалних снага

ЗАПАЛИТЕ ЕВРОПУ

Британски премијер Винстон Черчил је 19. јула 1940. саставио кратак меморандум за свој ратни кабинет, у коме је назначио формирање SOE – Special Operations Executive, односно Управе за специјалне операције. Она је требало да координира различите субверзивне и саботажне акције против непријатеља преко мора. Черчилово упутство било је кратко – Запалите Европу!

Претеча савремених специјалних снага – британски одред деташман L формиран је јула 1941. године од 60 војника, официра и подофицира. Одред L специјалне ваздухопловне службе убрзо је бројао око 600 припадника, па је преименован у 1. пук SAS-а, који су чиниле четири чете – британска А и В, француска С и чета D, коју су чинили Белгијанци, Норвежани, Грци и Чеси. Јединица Малајских извиђача – Malaya Scouts формирана је 1947. године, а у 22. пук SAS-а преформирана је 1962. године. Јавност је за њу први пут чула 1960. године за време акције спасавања талаци из иранске амбасаде у Лондону. Припадници SAS-а учествовали су у већини војних операција Британије, а данас су ангажовани у Босни и Херцеговини, на Косову и Метохији, те у Авганистану и Ираку.

“Пустињски пацови” у Африци 1942. године

СТАНДАРДИ

Стандарди за ватрену обуку у свим специјалним, а посебно противтерористичким јединицама изразито су високи. Уобичајено је да у току обуке сваки припадник састава испали од 200 до 400 метака. Програм за одржавање кондиције у гађању предвиђа за сваког специјалца 100 до 200 метака недељно, уколико гађа из полуаутоматског оружја, а ако користи аутоматско оружје од 500 до 1.000 метака.

Друга фаза је прилагођавање на боравак у борбеним дејстви-ма, која се изводи на полигону у планини Брикон Биконз (Велс). Траје три недеље, а кандидати се оспособљавају у верању, самосталном кретању и оријентацији, издрживости и извођењу марша на 64 километра за 20 сати, са ограниченим временом за спавање и одмор, под пуним борбеним оптерећењем. Тада се организује и курс за дејства у одређеним подручјима или конкретним земљама, на коме се изучавају њихове географије, историје, језици и политичке прилике.

Руковање различитим врстама наоружања, тактички поступци у диверзантским дејствима, изучавање средстава везе, санитарско збрињавање, курсеви падобранске обуке и преживљавање у природи јесу најважнији садржаји треће фазе обуке будућих специјалца.

Кандидати који успешно заврше све три фазе добијају беретке боје песка, са ознаком SAS, и настављају специјалистичко оспособљавање за дејства у пустињи, тропским пределима, Арктику, амфибијска дејства и обавештајни курс.

Потом изучавају тактику и методе борбе против гериле и терориста – како убити терористу са најмање ризика, ослободити таоце или ући у забарикадирану кућу. Следе затим курсеви за коришћење лаког страног наоружања и падобранска обука – скокови са задршком или скокови ноћу, скокови у шуми, на води или са великих висина.

На крају оспособљавања за кандидате се организује и летачка обука у Ваздухопловној бази Мидл Вилиц – 60 летова на трена-

жеру у трајању од 35 сати и 115 сати летења лаким авионима и хеликоптерима.

После комплексног основног и специјалистичког оспособљавања специјалци се распоређује у сквдроне и одлазе на каљење широм света. Обуку у SAS-у успешно завршава само око 20 одсто најснажнијих и најиздржљивијих кандидата, који се после неколико година боравака у том саставу враћају у матичне јединице.

■ СТРУКТУРА СПЕЦИЈАЛНИХ СНАГА

Специјалне јединице Копнене војске – SAS имају три пука четног састава – 21, 22. и 23, од којих је само 22, смештен у Херфорд, активан и комплетно попуњен, док су остала два у резерви, у саставу Територијалне армије.

Штаб, штабна чета, чета везе, позадинска чета и пет борбених група – сквдрона, означених словима А, В, D, G и R, од којих је последњи резервни, чине 22. пук SAS. Свака од борбених група дели се на четири вода са 16 специјалца, који борбена дејства изводе са сталним борбеним тимовима од по четири војника. Оспособљени су за задатке извиђача, везиста, болничара, а стручњаци су за коришћење различитог оружја и експлозива.

Водови у SAS-у специјализовани су за дејства у посебним условима. Британске специјалне снаге имају мобилни или такозвани ју-

ришни вод, који је наследник познатих пустињских командоса – пустињски пацови, планински вод за дејства на високопланинском земљишту и у арктичким условима, затим, падобрански вод за специјалне падобранске скокове са великих висина и амфибијски вод за убацивање у позадину непријатеља подморницама и површинским бродовима.

Процене говоре да 22. пук чини око 700 припадника, а укупан број снага SAS-а, са резервним пуком, износи око 2.000. специјалаца.

■ КРАЉЕВСКИ МАРИНЦИ

Краљевски маринци, PM – Royal Marines, препознатљиви по зеленим береткама и називу морски војници – Sea Soldiers, чине елитни корпус британске војске, основан још 1664. године. Оспособљени су за дејства на копну и мору, самостално или у здруженим саставима националних или међународних снага. Из њихових редова регрутују се командоси, чија је прва јединица формирана 14. фебруара 1942. као јединица А. Септембра 1943. преименована је у 3. бригаду специјалне службе – 3. Special Service Brigade, да би октобра 1946. године добила данашњи назив 3. бригада командоса краљевских marinaца – 3. Commando Brigade Royal Marines.

Борбено језгро јединице батаљонског састава чине три групе командоса – 40, 42. и 43. група, од којих свака има од 600 до 700 припадника. Групе су специјализоване за извођење борбених дејстава у различитим климатским амбијентима – пустињама и тропским прашумама, планинским или арктичким условима. Ватрену и логистичку подршку бригади пружају 29. пук командоса краљевске артиљерије, 59. самостална инжењеријска краљевска командоска чета, група U за електронско вођење рата, затим, три ескадриле морнаричког ваздухопловства, извиђачки вод и вод војне полиције, те хеликоптерска јединица за транспорт командоса и опреме и 539. јуришна амфибијска чета, опремљена брзим чамцима.

Попут обуке у осталим специјалним снагама, кандидати за краљевске маринце увежбавају се 30 недеља, а сложено и напорно оспособљавање састоји се из три дела. Будуће командосе прате и оцењују строги и искусни инструктори. Први део обуке траје 24 недеље. Током тог периода кандидати савлађују општа знања и вештине – теорију роњења и падобранства, оријентацију у најсложенијим условима, дејства специјалних снага, а изводе и велики број бојних гађања из бројног наоружања.

У другом делу обуке изводи се колективно и групно оспособљавање кандидата за борбена дејства у различитим условима, а у трећој фази учи се преживљавању у природи, уз минимални контакт са локалним становништвом. Маршем од 110 километара под пуним борбеним оптерећењем, уз бојна гађања, окончава се обука кандидата за командосе.

■ ЕЛИТА У ЕЛИТИ

Међу 7.000 краљевских marinaца, најпознатија је јединица SBS – Special Boat Squadron, односно, Морнарички сквадрон специјалних снага, подједнаке вредности као и SAS. Потиче из времена Другог светског рата. У послератном времену мењао је називе – Мали препадни пук, Специјална чета чамаца, да би 1977. године добио данашње име.

Десант црвених беретки

сти. Намењени су за саботаже на обали и у приобаљу, површинско и подводно извиђање потенцијалних места искрцавања маринаца, извиђање и уништавање пловила и важних објеката у оквиру обалске одбране, те заштиту британских гасних и нафтних инсталација на мору.

■ ЦРВЕНЕ БЕРЕТКЕ

Британски падобранци, још од формирања фебруара 1941. године, па све до данашњих дана, учествовали су у готово свим војним операцијама британске армије.

Језгро црвених беретки чини падобрански пук – Parachut Regiment, са близу 25.000 припадника. У свом саставу има три падобранска батаљона, који броје по 560 специјалаца. Осим штаба и штабних органа, у падобранском пуку налазе се и војна полиција, санитет, извиђачи, чета за ватрену подршку и логистичка јединица. Посебну јединицу представља група од 40 најбољих падобранца – водича, чији је задатак да на простору предвиђеном за борбену операцију, недељу дана пре десантирања прикупе информације и уреде место за слетање падобранца и хеликоптера.

Без обзира на претходна знања и искуства, сви кандидати за црвене беретке обавезно завршавају курс падобранства, на коме се проверавају њихове физичке предиспозиције за задатке. Оспособљавање падобранца слично је обуци припадника осталих специјалних снага, а посебна пажња посвећује се борбеним садржајима из области савладавања падобранских препрека на конструкцији trainasium, чији се поједини елементи налазе на висини од 15 метара. Тај део обуке, заправо, треба да разбије страх од висине будућих падобранца. Курс падобранства завршава се тродневном провером на полигону Брикон Биконз. Према званичним подацима, курс падобранства у просеку успешно завршава 50 одсто полазника.

Британске специјалне снаге су с временом постале образац осталим армијама света за формирање и развој сличних састава, али и оспособљавање специјалаца. Те снаге су данас ударна игла сваке војне операције. ■

Станислав АРСИЋ

Ознаке британских специјалних снага – SAS, поморски командоси и црвене беретке

Кандидати за SBS треба да се оспособе како би под пуном ратном опремом препливали 10 километара уз помоћ пераја, километар без пливачке опреме и 40 километара уз делимичну помоћ лаких пловилица. После тога изводе скок падобраном и марш од 30 километара. Припадници SBS бирају се из редова краљевских маринаца.

Кандидате који задовоље захтеве на тронедељној селекцији очекује петнаестонедељна извиђачка обука, а потом и обука у извиђању, рођењу и вожњи специјалних чамаца. Тек када успешно заврше и четворонедељни курс падобранства, распоређују се у специјалну секцију чамаца, где настављају борбену обуку.

Морнарички сквадрон специјалних снага броји око 200 официра и војника – извиђачка чета има 100, четири извиђачка вода по 22, а секција брзих чамаца и осам тимова лаких гњураца око 36 специјалаца. Организација и задаци SBS одувек су били мало познати јавно-